

ЛЕЧЕНИЕТО НА АВТОИМУННИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ИЗИСКВА КООРДИНИРАНА ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА ГРИЖА

И днес автоимунните заболявания продължават да бъдат до голяма степен загадка за съвременната медицина, защото не се познават причините и механизмите за тяхното възникване. При тях не се наблюдава еднозначна органична локализация, което е причина често човек да не знае към какъв лекар трябва да се обърне, а лечението често изисква съвместната работа на различни специалисти.

- „Автоимунните болести са много различни заболявания, причинени от неправилно функциониране на имунната система;**

- Тогава имунната система атакува собствените клетки на тялото;**

- Автоимунните заболявания включват, наред с други възпалителни ревматоидни заболявания, псориазис, възпалително заболяване на червата, но също така, например диабет;**

- Лечението на автоимунните заболявания е трудно, защото човек може да развие симптоми на различни заболявания. След това е необходимо да се определи кое от тях е доминиращо;**

Автоимунните заболявания – това са неприятности с разпознаването на това, кой е свой и кой е враг“.

Автоимунните заболявания (включително възпалителни ревматоидни болести, псориазис, възпалителни заболявания на

червата) обикновено създават множество проблеми по време на лечението. Освен всичко друго, защото при даден човек могат да се манифестират и симптоми, които не показват ясно кое аутоимуно заболяване ще се развие.

Както е известно аутоимуунните заболявания възникват поради неправилно функциониране на имунната система. Имунната система се състои, наред с другото, от фагоцити – клетки, способни да абсорбират патогени, които са вредни за тялото и специализирани протеини, наречени антитела, които се насочват целенасочено към чужди за организма фактори: вируси, бактерии и микроорганизми.

В даден момент имунната система може да започне да не работи правилно, което води до разпознаване и борба с елементи на собственото си тяло, възприемайки ги като враг.

„Не знаем напълно защо възниква това нарушение на развитието на имунната толерантност, може би това е компонент на генетична предразположеност, фактори на околната среда и други нарушения. Тогава почти всеки елемент от нашето тяло може да бъде изложен на риск“, пояснява проф. Eugeniusz Kucharz по време на сесията „Аутоимуунни заболявания – какво знаем вече за тях и как да помогнем на пациента“, проведена по време на VII Конгрес „Здравни предизвикателства (НСС – Health Challenges Congress, 3-4 март 2022 г., провел се в Катовице).

Автоимунни заболявания. Тук е необходима съвместна работа на специалистите

Казано с прости думи може да се говори за системни автоимунни заболявания (болести на съединителната тъкан, които са предмет на ревматологията в сътрудничество с други специалности) и автоимунни заболявания на органи.

Пример за вторите е болестта на Хашимото, т.е. хроничен лимфоцитен тиреоидит (това е област на ендокринолозите) или диабет (обект на интерес на диabetолозите), свързан с автоимунни процеси, протичащи в панкреаса, също и кожни заболявания и чревни болести. Първите симптоми могат да бъдат такива, че да объркат човек и той да не знае към какъв специалист трябва да се обърне.

Според проф. Brygida Kwiatkowska „При възпалителни ревматични заболявания понякога първите симптоми засягат напълно различни системи и органи от опорно-двигателния апарат. В резултат на това пациентът може първо да се обърне към друг специалист“. Спецификата на симптомите често затруднява разпознаването, диагностиката и правилното лечение на автоимунните болести. Това налага сътрудничество между ревматолози и дерматолози например, което често се случва на практика.

С течение на времето пациент с псориазис (лечението му е в сферата на дерматолозите) може да развие спондилоартропатия (това заболяване се лекува от ревматолози). Пациентът може първо да развие увеит и след това да отиде при офталмолог. „Офталмологът, знаейки, че такова възпаление е свързано със спондилоартрит, трябва да попита пациента за други симптоми,

които могат да предполагат тяхното съвместно съществуване“
изяснява проф. Brygida Kwiatkowska.

Ревматолог, гастроентеролог, пулмолог и кой още...

Също така голяма част от пациентите, страдащи от възпалителни заболявания на червата (обект на интерес на гастроентеролозите) в хода на заболяването могат да развият и спондилоартропатии. Възможно е и обратното, когато спондилоартритът е първата проява на автоимунно заболяване, да бъде последвано от вторично възпалително заболяване на червата. Важно, спред мен е да се разграничи вида на заболяването – автоимунно или причинено от приема на определени лекарства (клинична ятрогенеза).

При една системна склеродермия е важно да има сътрудничество между ревматолог и пулмолог.

В Полша се разработват съвместни препоръки за лечение на интерстициални белодробни лезии. Вече е факт и доброто сътрудничество с гастроентеролозите. Необходимо е да се установи сътрудничество с хематолози. Има сътрудничество и с офталмолози, но то се основава на местни договорености. Хората с ревматоидни болести е възможно да имат потребност и от консултации с други специалисти, като например консултация с нефролози при засягане на бъбреците при лупус.

„Мултидисциплинарният подход при лечението на пациенти с автоимунни заболявания е много важен за координиране на терапията, насочена към противодействие на възпалителния процес, който уврежда различни органи“ – казва проф. Brygida Kwiatkowska.

Познавам ревматолози, които работят, като използват този подход, но не знам дали има изградена система за координирана грижа. Доколко и как работи подхода за координирана грижа в България думат имат самите хора с реамтоидни и/или автоимунни заболявания.

Източник: PW/RZ (2022) Choroby autoimmunologiczne - czym są? Ich leczenie wymaga współpracy różnych specjalistów. W: *Rynek Zdrowia* z 07 marca. <https://www.rynekzdrowia.pl/Serwis-Reumatologia/Choroby-autoimmunologiczne-czym-sa-Ich-leczenie-wymaga-wspolpracy-roznych-specjalistow,230224,1011.html>

проф. д-н Божидар Ивков